

Dificultăți în însușirea scrierii

Prof. înv. Primar Popescu Ana

Dificultăți fonetice:

Deși este limba maternă, limba română pune copiilor destule dificultăți de asimilare. Limba română este fonetică, adică se pronunță așa cum se scrie, imaginea grafică putând fi ușor transferată în imagine auditivă, așa cum cititul se exprimă la fel de firesc în scriere. Cu toate acestea, limba română are câteva aspect particulare, mai ales de natură fonetică. În domeniul scrierii sunetele sunt redată prin anumite semne grafice convenționale numite litere sau grafeme. Alfabetul limbii române cuprinde un număr de 31 de sunete, din care 7 vocale (a, ă, e, î, î, o, u) și 24 de consoane.

Excluzând defectele de scriere (disgrafie) sau cele de pronunțare (dislexie), limba română, prin anumite particularități mai ales fonetice, pune copiilor diferite probleme. Amintim câteva care constituie abateri de la principiul conform căruia grafemele constituie imaginea fonemelor:

-o literă exprimă în diferite cuvinte sunete diferite; de exemplu, „c,, se pronunță într-un fel în „culme,, , altfel în „ceas,, și altfel în „chenar,, ; scrierea lui „c,, este însă identică indiferent de modul de pronunțare;

-grafemul „x,, exprimă un grup de două foneme, „cs,, (în excursie, exclus, exigent) sau „gz,, (examen, exercițiu);

-un sunet este redat prin grupuri diferite de litere: „chi,, (chitanță, chit) și „ki,, (kilogram, kinestezic);

-vocala „e,, se scrie altfel, în unele situații, decât se pronunță (eu-ieu, este-ieste, e-ie);

-un grup de litere redă același sunet (ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi);

-exprimarea confuză dintre „t-d,, , „p-b,,;

O altă categorie de particularități se referă la dificultăți de organizare a fonemelor în procesul de combinare a grafemelor/foneme în cuvinte. Acestea sunt:

-existența a două vocale alăturate, care în cuvinte diferite, la despărțirea lor în silabe, rămân împreună sau altele se despart; de exemplu, „oa-meni,, , „mi-oa-ră,, sau „con-ști-in-ță,, , „co-o-pe-ra-re,, , „so-ci-al,,;

-existența în unele cuvinte a unor vocale duble (viitor, știință), precum și altele se pronunță alungit, dar se scriu cu grafem simplu (masă, casă).

O categorie de particularități este dată de rolul și semnificația unor semne de ortografie și punctuație. Punctuația, mai ales, reprezintă în scris starea afectivă a emițătorului.

Dificultăți psihologice:

Tulburările de vorbire determină tulburări de scriere. În scris, dificultățile se complică fiind legate de necesitatea respectării formei literei, mărimii etc., ignorându-se înțelesul vehiculat. Pentru că scrierea trebuie să devină automatism, procesul afectiv de așezare a unui cuvânt într-o imagine grafică necesită un mare efort din partea

începătorului. Amintim faptul că un adult scrie în mod automatizat un număr de 150 de litere pe minut, în timp ce un copil începător scrie aproximativ 10 litere.

Din punct de vedere al gândirii copiilor, ei efectuează o serie de operații mintale mult mai complexe decât aparenta scrierii în general. Când scrie, el se gândește la forma literei, la elementele componente care realizează litera, la legăturile dintre litere, la spațializarea acestora, estetica și mai puțin la înțelesul cuvântului. El trebuie să delimiteze fiecare sunet din cuvânt, să-i găsească imaginea grafică, s-o coreleze, s-o transcrie, etc. Scrierea începătorilor prezintă unele particularități care constau în:

- delimitarea fiecărui sunet din cuvânt și transformarea lui din fonem în grafem;
- stabilirea elementelor grafice pentru a obține litera, combinarea literelor pentru a obține cuvântul;
- controlarea mișcării mâinii pentru a da forma și mărimea corectă scrisului;
- verificarea permanentă a poziției trupului, a mâinii, a stiloului pentru protejarea sănătății școlarului și pentru corectitudinea, cursivitatea și estetica scrisului.

De aceea, ritmul de scriere, la început, este lent, oboseala se instalează repede, unii elevi se plictisesc pentru că nu pot face față atâtor sarcini. Cu răbdare și tact, un institutor înzestrat cu calități profesionale va reuși să determine înlăturarea inhibițiilor și dificultăților, astfel ca scrierea să devină un act automatizat. Scrisul este chiar o formă de caracterizare temperamentală a omului. Incapacitatea de a depăși dificultățile amintite și a forma fiecărui copil capacitatea de exprimare scrisă obligă dascălul la îndrumări spre medici specialiști, colaborarea cu familia și cu psihologul școlar.

Dificultățile în însușirea scrierii nu împiedică atât de mult copiii să le depășească, pentru că există o motivație socială care înlătură majoritatea acestora. Niciun tânăr care a fost școlarizat măcar un an nu a rămas fără deprinderi de scriere, poate incorecte, dar capabile să-l descurce în diferite situații de viață. Reprezentarea figurativă a realității, năzuința a omenirii încă de la ivirea ei pe pământ, a căpătat forme diverse de scriere:

- scrierea pictografică(transpunerea mesajului realității în imagini desenate);
- scrierea ideografică(semne ce exprimă, prin simboluri, idei;
- scrierea fonetic(scrierea cu litere, care coincid fonemelor).

ABECEDARUL pentru oricare copil constituie „**prima carte a cunoașterii**„.